

WSPÓŁPRACA MEDIATORA I DORADCY RESTRUKTURYZACYJNEGO W POSTĘPOWANIACH RESTRUKTURYZACYJNYCH

WSTĘP

Przedmiotem niniejszego artykułu są możliwości współpracy mediatora i doradcy restrukturyzacyjnego w różnych rodzajach restrukturyzacji [restrukturyzacja bilateralna, postępowania restrukturyzacyjne przewidziane przez Prawo Restrukturyzacyjne (PR)]. Jak zostanie opisane, doradca restrukturyzacyjny i mediator w postępowaniach restrukturyzacyjnych mogą wypełniać komplementarne funkcje. Artykuł prezentuje newralgiczne elementy tego rodzaju postępowań w rozumieniu Prawa Restrukturyzacyjnego, gdzie taka współpraca może dać pożądane efekty z punktu widzenia wypracowania kompromisu i wsparcia restrukturyzacji ustępstwami odnośnie do warunków spłaty zadłużenia z przeszłości (propozycje układowe) oraz finansowego wsparcia restrukturyzacji nowym finansowaniem, a także realizacji działań przewidzianych w planie (programie) restrukturyzacji w różnych obszarach funkcjonowania przedsiębiorstwa – dłużnika.

Współpraca mediatora i doradcy restrukturyzacyjnego może się upowszechnić w wyniku wdrożenia Dyrektywy UE 2019/1023. Planowana w Polsce pełna implementacja tzw. dyrektywy „drugiej szansy” wiąże się ze zmianami w Prawie Restrukturyzacyjnym i Prawie Upadłościowym (PU). Zgodnie z uzasadnieniem przesłanego do Sejmu RP w grudniu 2023 r. projektu zmian w Prawie Restrukturyzacyjnym nowy art. 25a ust. 1 ma na celu

podkreślenie, że rolą nadzorca i zarządcy nie jest wyłącznie pomoc dłużnikowi. Nadzorca i zarządca są organami postępowania restrukturyzacyjnego, których zadaniem jest dbanie o interesy zarówno dłużnika, jak i wierzycieli. Stąd też propozycja wyraźnego wskazania, że udzielają oni pomocy wszystkim uczestnikom postępowania, tj. dłużnikowi i wierzycielom, w prowadzonych przez nich negocjacjach dotyczących zawarcia układu. Zmiana ta wynika z faktu, że art. 2 ust. 1 pkt 12 Dyrektywy 2019/1023, zawierający definicję nadzorca restrukturyzacyjnego, wyraźnie wskazuje, iż jednym z zadań osoby lub podmiotu powołanego przez organ sądowy czy administracyjny na nadzorcę restrukturyzacyjnego jest pomoc dłużnikowi lub wierzycielom w przygotowaniu albo negocjowaniu planu restrukturyzacji. W ust. 2 dodawanego art. 25a przewidziano możliwość skorzystania przez nadzorcę lub zarządcę, za zgodą dłużnika, z usług mediatora w celu przeprowadzenia negocjacji.

Nadzorca i zarządca powinni moderować dialog dłużnika z wierzycielami. Nadzorca będzie zatem wynagradzać mediatora, dzieląc się z nim swoim wynagrodzeniem otrzymanym od dłużnika, co zdaniem ekspertów z EY nie jest rozwiązaniem zbyt fortunnym³.

DWA WZORCE FUNKCJONOWANIA DORADCY RESTRUKTURYZACYJNEGO W POSTĘPOWANIACH RESTRUKTURYZACYJNYCH W PR W OBECNYM KSZTAŁCIE

W świetle obecnych zapisów PR i samej praktyki stosowania PR możliwe są dwa wzorce funkcjonowania doradcy restrukturyzacyjnego w postępowaniach restrukturyzacyjnych. Pierwszy z nich zakłada pasywną, drugi zaś aktywną funkcję doradcy restrukturyzacyjnego.

¹ Mediator, biegły sądowy. Pracowała w KPMG, w firmach zarządzających funduszami inwestycyjnymi: Westfund i PTP-Kleinwort Benson, w spółkach budowlanych produkcyjnych i kolejowych Instalexport S.A., HOOP S.A., Byfuch S.A., Przewozy Regionalne Sp. z o.o. W ostatnich dwóch firmach jako dyrektor finansowy przeprowadziła postępowania restrukturyzacyjne obejmujące dużą liczbę wierzycieli.

² Doktor ekonomii, doradca restrukturyzacyjny (nr licencji 932), były członek zarządu BRE Banku Hipotecznego (obecnie mHipoteczny S.A.) i Skarbiec TFI. Pracował też w banku PBK S.A., gdzie pełnił funkcję dyrektora Departamentu Restrukturyzacji. W instytucjach finansowych, w których pracował, odpowiadał m.in. za działania restrukturyzacyjne.

³ www.ey.com/pl_pl/law/mediator-w-postepowaniu-restrukturyzacyjnym, dostęp: 19 listopada 2023 r.

Pasywny doradca

Pasywny model funkcjonowania doradcy restrukturyzacyjnego nie zakłada angażowania się w obronę założeń i implementację planu restrukturyzacji oraz przekonywania wierzycieli do propozycji układowych oraz do nieskładania zastrzeżeń do przebiegu wybranego postępowania restrukturyzacyjnego w ramach PR i treści przegłosowanego układu w tych postępowaniach. Nie zakłada też aktywnej pomocy dla dłużnika, jeśli chodzi o pozyskiwanie nowego finansowania. Pasywny model funkcjonowania doradcy opiera się na założeniu, że zgodnie z ustawą o licencji doradcy restrukturyzacyjnego powinien on zachować bezstronność (vide art. 15 ustawy o licencji doradcy restrukturyzacyjnego – słowo „bezstronność” pojawia się w tekście ślubowania doradcy restrukturyzacyjnego).

Ponadto w samym PR są obszary konfliktogenne pomiędzy doradcą restrukturyzacyjnym (nadzorcą układu lub nadzorcą sądowym czy zarządcą) a dłużnikiem. W takiej sytuacji powinien on być raczej bezstronnym, obiektywnym arbitrem, a nie pomocnikiem dłużnika. Do obszarów konfliktogennych na linii dłużnik – doradca restrukturyzacyjny należą odmowa otwarcia postępowania o zatwierdzeniu układu – vide art. 226a ust. 3 PR lub 226f PR (wniosek do sądu o uchylenie skutków obwieszczenia, jeśli skutki otwarcia postępowania o zatwierdzenie układu prowadziłyby do pokrzywdzenia wierzycieli). Nadzorca układu może również stwierdzić niemożność zawarcia układu wskutek przyrostu wiarygodności spornych (vide art. 218 PR). W postępowaniach restrukturyzacyjnych nadzorca sądowy lub zarządca może odmówić dłużnikowi akceptacji transakcji majątkowych przekraczających zakres zwykłego zarządu. Jak zaznaczono wcześniej, doradca restrukturyzacyjny pełniący funkcję nadzorcy układu lub zarządcy może uznać pewne czynności za bezskuteczne w postępowaniu sanacyjnym lub kwestionować wynagrodzenia dłużnika. Może też wnioskować o uchylenie zawartego układu. Dłużnik może się nie zgadzać z takim wnioskiem, co rodzi ryzyko konfliktu.

Warto zauważyć, że na podstawie art. 19 ust. 1 PR sędzia-komisarz sprawuje nadzór nad czynnościami nadzorcy sądowego i zarządcy oraz oznacza czynności, których wykonywanie przez nadzorcę sądowego albo zarządcę jest niedopuszczalne bez jego zezwolenia lub bez zezwolenia rady wierzycieli, zwraca również uwagę na popełnione przez nich uchybienia. Skutek tego przepisu może być zatem taki, że nadzorca sądowy albo zarządca mogą być ograniczeni w ewentualnych działaniach mediacyjnych, tym bardziej jeżeli bierzemy pod uwagę, iż

postanowienie sędziego-komisarza w tym zakresie jest niezaskarżalne (art. 200 ust. 1 PR).

Aktywny doradca

W tym wzorcu doradca restrukturyzacyjny nie tylko przygotowuje plan restrukturyzacyjny (vide art. 37 PR), ale włącza się też w jego wdrażanie, np. pomaga w pozyskaniu nowych kontraktów handlowych lub w zbyciu majątku trwałego i finansowego dłużnika. Prawo Restrukturyzacyjne przewiduje także udział doradcy restrukturyzacyjnego w pomocy w pozyskaniu nowego finansowania, w tym pomocy publicznej. Stosownie do art. 26 PR doradca restrukturyzacyjny informuje o źródłach finansowania, a także współpracuje z dłużnikiem w celu jego uzyskania. Należy w tym miejscu podkreślić kluczowe znaczenie finansowania restrukturyzacji nowymi środkami – chodzi o dokończenie inwestycji i/lub finansowanie potrzeb obrotowych oraz gwarancje bankowe lub ubezpieczeniowe, tj. gwarancje zwrotu zaliczki lub dobrego wykonania kontraktu niezbędne dłużnikowi do realizacji nowych zamówień.

NEGOCJACJE I MEDIACJE W RESTRUKTURYZACJI. UGODA BILATERALNA OSIĄGNIĘTA W RAMACH MEDIACJI (UGODA MEDIACYJNA)

Brak jednolitych wzorców postępowania doradcy restrukturyzacyjnego w postępowaniach restrukturyzacyjnych otwiera dłużnikowi pole do skorzystania z mediacji. Rolę mediatora mogą wzmocnić przywołane na początku artykułu zmiany w PR zmierzające do dostosowania PR do Dyrektywy UE 2019/1023.

Wprowadzenie mediatora do procesu restrukturyzacji koordynowanego przez doradcę restrukturyzacyjnego może przynieść korzyści zarówno dłużnikowi, jak i wierzycielom. Wśród wierzycieli może bowiem pojawić się sugestia, aby doradca restrukturyzacyjny był niezwykle aktywny, zastępując także zarząd dłużnika w zarządzaniu operacyjnym przedsiębiorstwem. Rodzi to pewne zagrożenia dla bezstronności doradcy. Mediator natomiast jest z definicji osobą neutralną i musi pozostać neutralny w całym procesie mediacji, gdyż do tego zobowiązują go przepisy o mediacji w kodeksie postępowania cywilnego.

Mediator może być włączony w restrukturyzację zadłużenia poprzez zawieranie przez dłużnika serii ugód bilateralnych z wierzycielami. Neutralność mediatora bezspornie wyrównuje pozycje negocjacyjne dłużnika i wierzyciela, umożliwiając im prowadzenie negocjacji, których poufność jest chroniona przepisami kodeksu

postępowania cywilnego, a w szczególności art. 183 (4) kpc „Tajemnica mediacji”. Dzięki temu obie strony mogą skorzystać ze znacznie większej swobody prowadzenia negocjacji, bez obawy, że jedna z nich wykorzysta pozyskane informacje w ewentualnym przyszłym sporze sądowym. Zgodnie z art. 183 (4) § 3 ani sąd powszechny, ani sąd polubowny nie może uwzględniać w trakcie rozpoznania sprawy propozycji ugodowych, propozycji wzajemnych ustępstw czy innych oświadczeń składanych w postępowaniu mediacyjnym.

Oprócz zapewnienia poufności negocjacji prowadzonych pomiędzy dłużnikiem i wierzycielami, mediacja może przynieść wiele potencjalnych korzyści dla wszystkich stron postępowania restrukturyzacyjnego. Po etapie dokonania analizy sytuacji finansowej dłużnika przez doradcę restrukturyzacyjnego i zidentyfikowaniu kluczowych obszarów problemowych rolą mediatora będzie wsparcie procesu komunikacji pomiędzy dłużnikiem a wierzycielami i pomoc we wzajemnym zrozumieniu się oraz znalezieniu rozwiązań akceptowalnych dla obu stron. Mediator od początku do końca mediacji działa jako strona neutralna, pomagając w rozstrzygnięciu sporów między dłużnikiem a wierzycielami, a jego starania zwykle obniżają ryzyko sporów sądowych i sprzeciwu wierzycieli wobec warunków układowych czy ugodowych wypracowanych przez obie strony. Tym samym mediator pomaga w negocjacjach, wspierając wszystkie zaangażowane w restrukturyzację strony w minimalizowaniu jej negatywnych skutków, a w szczególności w poszukiwaniu takiego porozumienia, którego celem będzie ochrona aktywów zarówno dłużnika, jak i wierzycieli. Nie bez znaczenia jest proces odbudowy relacji między dłużnikiem a wierzycielami, który następuje w wyniku udanej mediacji. Przy udziale mediatora strony zwykle poprawiają wzajemne relacje dzięki bezpiecznemu dialogowi.

W rezultacie wprowadzenie mediatora do restrukturyzacji może bardzo pomóc w znalezieniu rozwiązań, które zapobiegą ogłoszeniu upadłości. Ostatecznie tylko skuteczne negocjacje i zawarcie ugody pozwolą dłużnikowi na utrzymanie kontroli nad sytuacją finansową i uniknięcie podejmowania bardziej drastycznych środków przez wierzycieli, aby odzyskali swoje należności (postępowania egzekucyjne). Takie postępowania egzekucyjne mogą spowodować paraliż funkcjonowania firmy – dłużnika.

OSTATECZNY BRAK KOMPROMISU I UGODY MEDIACYJNEJ. MEDIACJA W POSTĘPOWANIACH RESTRUKTURYZACYJNYCH PRZEWIDZIANYCH PRZEZ PR

Fiasko mediacji, jeśli chodzi o ugody bilateralne, może prowadzić do skorzystania przez dłużnika z jednego z czterech postępowań restrukturyzacyjnych przewidzianych przez PR. W postępowaniu restrukturyzacyjnym można wskazać trzy kolejne obszary, gdzie zasadne jest prowadzenie negocjacji:

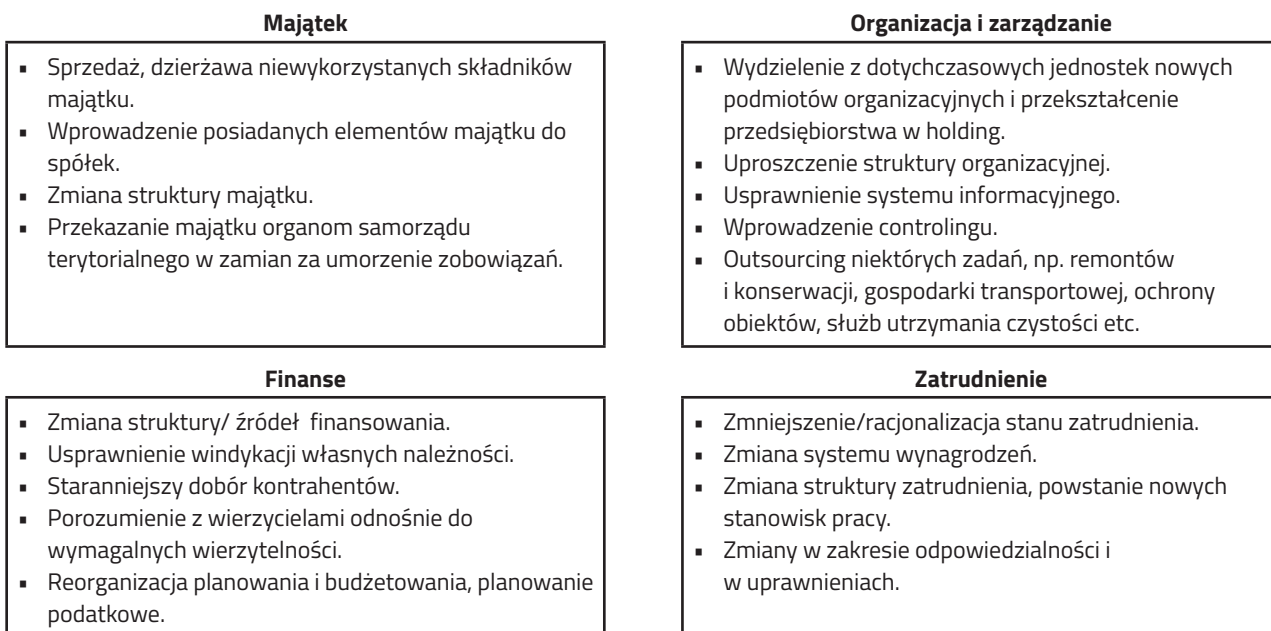
- włączenie do układu wierzytelności zabezpieczonych rzeczowo (zastaw lub hipoteka);
- przekonanie wierzycieli do działań opisanych w programie restrukturyzacji i propozycji układowych (dyspozycja projektowanego art. 25a PR);
- pozyskanie nowego finansowania.

We wskazanych obszarach mediacja może okazać się bardzo pomocna. Przyjrzyjmy się zatem szczegółowo tym kwestiom. Pierwszym momentem krytycznym jest przekonanie wierzycieli posiadających zabezpieczenia prawne wierzytelności w postaci hipoteki lub zastawu do objęcia ich układem. Warto przywołać art. 151 i 181 PR. Artykuł 151 PR odnosi się do układów obejmujących co zasady wszystkich wierzycieli przewidzianych przez PR do objęcia ich wierzytelności układem, a artykuł 181 obejmuje układy częściowe, tj. zawierane z wybranymi wierzycielami, np. strategicznymi dostawcami lub instytucjami finansowymi. **W tym miejscu pojawia się wątek prezentacji wierzycielom tzw. testu zaspokojenia, czyli rachunku ekonomicznego. Jest to prognoza odzysku ich należności z uwzględnieniem wartości pieniądza w czasie i kosztów dochodzenia roszczeń w każdej z możliwych ścieżek postępowania (restrukturyzacja, upadłość, egzekucja z zabezpieczeń prawnych). Ważnym parametrem w takim rachunku jest czas odzysku należności.**

Wierzyciele, podejmując decyzję odnośnie do ustępstw dla dłużnika w ramach postępowań restrukturyzacyjnych przewidzianych przez PR, sprawdzają wykonalność planowanych działań restrukturyzacyjnych, w tym układu z wierzycielami. W tych czynnościach sprawdzających podstawowe znaczenie ma krytyczna weryfikacja planu (programu) restrukturyzacji. Dłużnik może w nim zaproponować szereg działań w różnych obszarach funkcjonowania. Pokazuje je diagram 1.

Wskazane działania restrukturyzacyjne mogą wymagać zgód korporacyjnych udzielanych przez wspólników, np. zbycie i/lub wydzielenie majątku do spółek. Mediator może pomóc osiągnąć konsensus w stosunku do takich działań.

Diagram 1. Obszary restrukturyzacji przedsiębiorstwa



KONIECZNOŚĆ MEDIACJI Z PRACOWNIKAMI

Prowadzenie szeroko zakrojonej restrukturyzacji przedsiębiorstwa, która z konieczności może dotyczyć nie tylko finansów firmy, ale także jej zasobów operacyjnych, może spowodować konflikty na linii pracodawca – pracownicy. Działania restrukturyzacyjne często uwzględniają redukcję zatrudnienia, a w niektórych przypadkach przynajmniej okresowe obniżenie wynagrodzeń. Warto przystąpić do rozmów z załogą i omówić różne alternatywy przed pojawieniem się sporu zbiorowego. Prowadzenie takich rozmów można powierzyć specjalistom prowadzącym mediacje z zakresu prawa pracy. Dobre obyczaje nakazują, aby tego rodzaju mediacja prowadzona była jeszcze przed ostatecznym uzgodnieniem planu restrukturyzacji i propozycji układowych, które będą przedłożone do zatwierdzenia zgromadzeniu wierzycieli.

Wcześniejsze zbadanie dobrej woli uczestniczenia w procesach restrukturyzacji ze strony tak ważnego interesariusza, jakim są pracownicy, może być kluczowe dla ostatecznego powodzenia wielu restrukturyzacji. Samo zatwierdzenie układu przez wierzycieli w przypadku wzmożonych protestów pracowniczych będzie wyczerpującym, a nie warto. Mediacja pozwala na elastyczne podejście do problemu i poszukiwanie różnych form rekompensat czy alternatywnych rozwiązań, które mogłyby zminimalizować negatywne skutki dla pracowników. Porozumienie mediacyjne pozwoli także na skrócenie czasu potrzebnego na podjęcie decyzji w sprawach pracowniczych, gdyż mediacja jest znacznie szybszym procesem niż formalna droga sądowa. Zwykle w trakcie restrukturyzacji czas podejmowania decyzji, również

tych społecznie niepopularnych, jest kluczowy, gdyż właśnie wtedy firma – dłużnik potrzebuje szybkiej reakcji na trudną sytuację finansową.

Mediacja pozwala na utrzymanie zdrowych relacji między pracodawcą a pracownikami. Otwarta komunikacja i wspólne poszukiwanie rozwiązania sprzyjają zrozumieniu i budowaniu zaufania, co może być bardzo istotne z perspektywy osiągnięcia sukcesu gospodarczego firmy po restrukturyzacji i spłaty zadłużenia. Warto podkreślić, że dzięki uczestnictwu w mediacji, a co za tym idzie – w procesie decyzyjnym dotyczącym restrukturyzacji, pracownicy mogą odczuwać większe zrozumienie dla sytuacji przedsiębiorstwa. Mediacja umożliwia rzeczowe przedstawienie sytuacji firmy, zapoznanie z oczekiwaniami wierzycieli oraz z drugiej strony uwzględnienie perspektywy i potrzeb pracowników. W efekcie podejście to z pewnością wpłynie pozytywnie na morale załogi, nawet w bardzo trudnych okolicznościach finansowych. Warto pamiętać, że dążenie do rozwiązania konfliktu drogą mediacji zwykle przyczynia się do poprawy wizerunku przedsiębiorstwa nie tylko w oczach pracowników, ale także społeczności lokalnej, klientów i innych interesariuszy. Dowodzi, że firma podejmuje wysiłki w celu rozwiązania problemów w sposób etyczny i z poszanowaniem pracowników.

UZGADNIANIE PLANU RESTRUKTURYZACJI

W toku krytycznej weryfikacji działań restrukturyzacyjnych ujętych w planie restrukturyzacji wierzyciele mogą prezentować zróżnicowane podejście. Chodzi przede wszystkim o wierzycieli będących w wieloletnich

relacjach biznesowych z dłużnikami, np. wieloletnich dostawców i banki. Wspomniani wierzyciele mogą nie akceptować pewnych rodzajów propozycji układowych opisanych w art. 156 PR. Zdarza się, że poważny opór budzi na przykład konwersja wierzytelności na udziały kapitałowe. W takiej sytuacji może dojść do sporu pomiędzy wierzycielami a dłużnikiem.

W ramach czynności sprawdzających wykonalność proponowanego układu banki mogą badać, czy przy konserwatywnych założeniach odnośnie do możliwych wzrostów przychodów i oszczędności w kosztach dłużnikowi wystarczy jedynie zmiana harmonogramu płatności zadłużenia z przeszłości, co z pozoru wydaje się korzystniejsze dla wierzycieli, gdyż nie wiąże się z umorzeniami. Ostateczna weryfikacja propozycji może wskazywać, że niezbędne są jednak umorzenia, a to już w sposób oczywisty oznacza straty wierzycieli. Powodem niewykonalności restrukturyzacji może być także postawa innych wierzycieli odmawiających ustępstw ze swej strony dotyczących warunków spłaty zadłużenia z przeszłości lub braku nowego finansowania restrukturyzacji. Może się okazać, że egzekucja wierzytelności z zabezpieczeń prawnych spłaty kredytu jest np. dla banku rozwiązaniem korzystniejszym, choć rozciągniętym w czasie, ponieważ przynajmniej nominalnie nie wiąże się z redukcjami wierzytelności. Wierzyciel może również brać pod uwagę upadłość dłużnika.

Wybierając ścieżkę dalszego postępowania z dłużnikiem, wierzyciel decyduje się na rozwiązanie najbardziej optymalne, dające efekt minimalizacji strat. Nawet aktywny doradca restrukturyzacyjny, podpowiadający dłużnikowi pewne działania restrukturyzacyjne, zwykle nie włącza się w przekonywanie wierzycieli do ustępstw w propozycjach układowych. Przekonywanie wierzycieli do układu to zarazem przekonywanie ich do działań opisanych w programie restrukturyzacji. Udział mediatora w negocjacjach pomiędzy wierzycielami i dłużnikiem zwiększa szanse na zaakceptowanie programu restrukturyzacji i proponowanego układu. Mediator może też odegrać aktywną rolę w przygotowaniu propozycji układowych akceptowalnych przez wszystkie strony uczestniczące w układzie.

Niezwykle istotne może być prowadzenie przez dłużnika mediacji z wierzycielami nawet przed zainicjowaniem postępowania o zatwierdzenie układu, tak aby zwiększyć prawdopodobieństwo jego przyjęcia (gdzie wierzyciele głosują nad przyjęciem układu jednolicie lub w poszczególnych grupach interesu zgodnie z większością, o której mowa w art. 217 PR).

Należy pamiętać, że gdy suma wierzytelności spornych uprawniających do głosowania nad układem (gdyby je uznać) przekracza 15% sumy wierzytelności uprawniających do głosowania nad układem, to dłużnik może albo zakończyć procedurę zbierania głosów i ewentualnie wystąpić z wnioskiem o otwarcie postępowania układowego lub sanacyjnego (zachowując ważność głosów na warunkach, o których mowa w art. 218 ust. 2 pr. PR), albo też „w drodze ugód z wierzycielami zlikwidować sporność albo przynajmniej zmniejszyć ją do poziomu poniżej granicy 15%”. Dłużnik może więc korzystać z zalet mediacji, aby kształtować przebieg postępowania zgodnie ze swoimi celami gospodarczymi⁴. Doradca restrukturyzacyjny może mieć problem z pomocą dłużnikowi w zakresie przekonywania kontrahentów, żeby zakończyć spór z dłużnikiem. Aktywne włączenie się doradcy w takie rozmowy po stronie dłużnika powoduje, że traci on swą bezstronną pozycję. Sytuacja, w której w ciągu krótkiego okresu doradca restrukturyzacyjny pomógł dłużnikowi w zlikwidowaniu sporności wierzytelności, wcześniej przekonał pracowników do restrukturyzacji, a później rozpoczął się spór dłużnika i doradcy restrukturyzacyjnego pełniącego funkcję nadzorcy sądowego lub zarządcy (np. o brak zgody nadzorcy sądowego na zbycie nieruchomości przez dłużnika), stawia doradcę restrukturyzacyjnego w mało komfortowej sytuacji. Można też podjąć mediacje z wierzycielami, którzy wnieśli zastrzeżenia do zawartego układu w postępowaniu o zatwierdzenie układu, w tym do trybu jego zawierania (vide art. 216 PR).

W odniesieniu do nowego finansowania na wsparcie restrukturyzacji polskie Prawo Bankowe (art. 70), polskie Prawo Restrukturyzacyjne i Prawo Upadłościowe wprowadzają zachęty dla wierzycieli, w tym banków, aby wspierać restrukturyzację. Z praktyki postępowań restrukturyzacyjnych przewidzianych przez PR wynika, że zachęty te nie są wystarczające. Nowe kredyty lub gwarancje bankowe dla podmiotów znajdujących się w postępowaniach restrukturyzacyjnych przewidzianych przez PR wiążą się z koniecznością natychmiastowego tworzenia przez banki odpisów aktualizacyjnych na takie nowe kredyty lub gwarancje, co pomniejsza ich wynik finansowy.

W ślad za Dyrektywą 2019/1023 nie idą niestety zmiany w rozporządzeniach Parlamentu Europejskiego oraz wytycznych EBA odnoszących się do funkcjonowania sektora bankowego w UE oraz w Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej (MSSF 9).

⁴ I. Smanio, *Prawo restrukturyzacyjne i mediacje – wybrane zagadnienia*. „Doradca Restrukturyzacyjny” nr 22 (4/2020), s. 94-115.

W opisywanych realiach kwestią kluczową dla powodzenia restrukturyzacji staje się możliwość finansowania dłużnika przez inne podmioty, np. przez wspólników, potencjalnych inwestorów lub strategicznych odbiorców. Obok uprawdopodobnienia powodzenia restrukturyzacji nowe finansowanie ze strony właścicieli (wspólników) ma też dla wierzycieli znaczenie psychologiczne. W tym kontekście jest ono dowodem wiary właścicieli podmiotu będącego w restrukturyzacji w powodzenie tego procesu i korzystne perspektywy przyszłej działalności dłużnika. Banki lub inne instytucje finansowe (np. zarządzane przez TFI fundusze obligacji korporacyjnych) mogą wymagać, aby pożyczki udzielane przez wspólników były podporządkowane spłatom wierzytelności objętych układem, w tym wierzytelnościom bankowym lub wierzytelnościom z tytułu wyemitowanych obligacji.

Banki mogą też udzielić kredytów właścicielom podmiotu w restrukturyzacji z akceptacją późniejszego „odpożyczenia” tych środków dłużnikowi przechodzącemu

restrukturyzację. Takie rozwiązanie jest do przeprowadzenia, o ile właściciele przedsiębiorcy w restrukturyzacji mają zdolność kredytową. Mediator może wesprzeć negocjacje wspólników i wierzycieli na temat zakresu i form wsparcia restrukturyzacji. Może ono dotyczyć np. nowego finansowania. Mediator może też pomóc rozwiązać ewentualne spory zaistniałe pomiędzy wspólnikami, dotyczące zakresu i form wsparcia restrukturyzacji.

PODSUMOWANIE

Funkcje i kompetencje doradcy restrukturyzacyjnego i mediatora są komplementarne. Wzajemna współpraca zwiększa szanse powodzenia procesu restrukturyzacji dłużnika, w tym zawarcia serii ugód bilateralnych lub zawarcia i wykonania układu w postępowaniach restrukturyzacyjnych przewidzianych przez PR. Rola mediatora może być szersza niż negocjowanie układu. Może się wiązać także z różnymi aspektami wdrażania restrukturyzacji, w tym jej finansowania.